

AI do's and dont's voor leerlingen en medewerkers

Preambule

Kunstmatige intelligentie (AI) speelt een steeds grotere rol in de wereld om ons heen. Ook in het onderwijs kan AI helpen bij leren, oefenen en het opdoen van ideeën. Tegelijkertijd is het belangrijk dat we AI op een verstandige en eerlijke manier gebruiken.

Op onze scholen staat het eigen leerproces centraal. Dat betekent dat leerlingen zelf blijven nadenken, oefenen en werken. AI mag helpen, maar neemt werk of verantwoordelijkheid niet over.

We vinden het belangrijk dat het gebruik van AI:

- eerlijk en transparant is;
- veilig is (we delen geen persoonlijke gegevens);
- verantwoord is (we houden ons aan de privacyregels en de wet);
- kritisch is (je controleert altijd of informatie klopt).

Met deze richtlijn maken we samen duidelijke afspraken over hoe we AI gebruiken op school. Zo zorgen we ervoor dat AI een hulpmiddel is dat ons helpt om beter te leren en niet iets dat het denken van ons overneemt.

1 Uitgangspunten en toelichting

1.1. Leren met AI, niet van AI

AI is een hulpmiddel om het leren te ondersteunen, niet om het leren over te nemen. Leerlingen en medewerkers zijn zich ervan bewust dat AI gebruikt kan worden om uitleg te krijgen, te oefenen of inspiratie op te doen, maar het eigen denkproces en de eigen creativiteit blijven altijd centraal staan.

1.2. Eerlijkheid en eigen werk

AI mag ondersteunen, maar eigen werk moet in de kern van de leerling of medewerker zelf zijn. Alleen zo kan het onderwijs beoordelen wat iemand echt weet en kan. Het volledig of grotendeels laten maken van opdrachten of toetsen door AI is niet toegestaan, tenzij dit juist de opdracht is. Transparantie betekent dat altijd duidelijk is of en hoe AI is gebruikt bij het maken van opdrachten, werkstukken of toetsen. Dit is belangrijk voor eerlijkheid, maar ook om samen te kunnen leren van het gebruik van AI. Leerlingen en medewerkers moeten altijd kunnen verantwoorden wanneer en hoe AI is ingezet.

1.3. Veilig en verantwoord gebruik en toegankelijkheid

AI biedt kansen, maar brengt ook risico's zoals verkeerde informatie, privacy-problemen, oneerlijk gebruik en heeft een impact op het milieu. Veiligheid en verantwoordelijkheid staan altijd voorop. AI mag alleen worden ingezet als het veilig is voor leerlingen en medewerkers, en als het voldoet aan de wet (AVG, AI-verordening). Besluiten over AI-gebruik moeten transparant en uitlegbaar zijn. Iedereen moet gelijke kansen hebben om AI te gebruiken in het onderwijs. AI-gebruik mag nooit ten koste gaan van de privacy van leerlingen of medewerkers. Persoonsgegevens mogen alleen worden verwerkt als dat veilig en volgens de wet gebeurt. De school biedt alleen AI-tools aan die voldoen aan de AVG en de AI-verordening.

1.4. Samen leren en kennis delen

AI is volop in ontwikkeling. Door ervaringen, kennis en goede voorbeelden te delen, leren leerlingen en medewerkers samen hoe AI het beste kan worden ingezet in het onderwijs. Dit gebeurt binnen de school, maar ook met andere scholen en organisaties.

2 Do's en don'ts voor leerlingen

2.1 Do's

- a. Maak je opdrachten en toetsen zelf. Vraag altijd aan je docent of en hoe je AI kan gebruiken.
- b. Als je AI voor het maken van een opdracht van je docent mag gebruiken, vermeld dan duidelijk hoe (en voor welk deel) je AI hebt gebruikt.
- c. Gebruik AI als hulpmiddel, bijvoorbeeld om uitleg te krijgen, om te oefenen of om ideeën te verzamelen.
- d. Laat AI niet je enige bron zijn. Check altijd of (door AI gegenereerde) informatie juist is.
- e. Wees voorzichtig met wat je invoert in AI-tools.
- f. Vraag je docent als je twijfelt of iets veilig is.

2.2 Don'ts

- a. Deel nooit persoonlijke of gevoelige informatie.
- b. Deel geen persoonsgegevens (zoals namen, adressen of foto's) van jezelf of van anderen met AI-tools.
- c. Kopieer geen teksten (van AI) zonder ze te lezen of te snappen.
- d. Gebruik AI niet om opdrachten of werkstukken automatisch te laten maken.
- e. Gebruik AI nooit bij opdrachten, toetsen, proefwerken of schoolexamens, tenzij de docent duidelijk zegt dat het mag.
- f. Lever nooit werk in dat (geheel of gedeeltelijk) door AI is gemaakt, zonder dat je zelf hebt nagedacht of het hebt aangepast. Gebruik AI niet om te spieken, te kopiëren of regels te omzeilen.
- g. Gebruik geen AI-tools waarvan je niet weet of ze veilig zijn.

3 Do's en don'ts voor medewerkers

3.1 Do's

- a. Stimuleer leerlingen om AI bijvoorbeeld te gebruiken als oefenmaatje, niet als vervanger van eigen denken.
- b. Bespreek met leerlingen hoe ze AI slim kunnen inzetten bij het leren.
- c. Focus op het stimuleren van eigen werk en reflectie. Maak duidelijk dat het werk van leerlingen hun eigen werk moet zijn.
- d. Geef bij elke opdracht en toets duidelijk aan of en hoe AI gebruikt mag worden. Laat je leerlingen altijd vermelden of en hoe ze AI hebben gebruikt (bijvoorbeeld in de bronvermelding).
- e. Wees consequent in de afspraken die je met leerlingen maakt.
- f. Geef voorbeelden van goed en fout AI-gebruik en bespreek met leerlingen de risico's van AI-gebruik.
- g. Leg uit waarom privacy belangrijk is bij het gebruik van AI.
- h. Gebruik alleen AI-tools die voldoen aan de privacyregels.

3.2 Don'ts

- a. Sta niet toe dat AI het leerproces of de beoordeling volledig overneemt. Laat AI niet de enige bron van uitleg of feedback zijn.
- b. Laat leerlingen geen AI-tools gebruiken waarvan de veiligheid of privacy niet is gegarandeerd.
- c. Laat leerlingen geen persoonsgegevens invoeren in AI-tools.
- d. Gebruik zelf nooit namen, cijfers, BSN of gezondheidsgegevens in prompts en laat AI geen allesbepalende beslissingen nemen (zoals het automatisch toekennen van cijfers).
- e. Gebruik geen emotie- of gezichtsherkenning.¹ Dit is wettelijk verboden.
- f. Gebruik geen AI-tools die niet voldoen aan de AVG of de AI-verordening.

4 Voorlopig karakter

Deze regeling is een tijdelijke richtlijn en bevat aanbevelingen gebaseerd op de huidige inzichten en opvattingen van de AI-werkgroep van Novia Onderwijs.

¹ Met emotieherkenning bedoelen we dat AI-systemen in staat zijn om emoties te herkennen in tekst, spraak of beeld. Bijvoorbeeld: een AI-tool die uit een geschreven tekst kan afleiden of een leerling gefrustreerd of enthousiast is of een systeem dat via gezichtsherkenning emoties probeert te interpreteren. Gebruik hiervan schendt de privacy van leerlingen.